

Ugdymo organizavimo rekomendacijos

mokiniam, kuriems diagnozuotas
autizmas

I skyrius

Bendrosios nuostatos

1. Ugdymo organizavimo rekomendacijos mokiniams, kuriems diagnozuotas autizmas (toliau – Rekomendacijos), nustato mokinių, kuriems diagnozuotas autizmas (toliau – mokinys), ugdymo organizavimo sąlygas ir reikalavimus mokykloms, įgyvendinančioms ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo, profesinio mokymo programas (toliau – Mokyklos), prieš pradedant teikti ugdymą, individualaus pagalbos vaikui plano įgyvendinimą.
2. Mokykla kartu su savivaldybės vykdomąja institucija užtikrina kiekvienam savivaldybės teritorijoje gyvenančiam vaikui, kuriam diagnozuotas autizmas, ugdymo prieinamumą ir kokybę.
3. Taikant Rekomendacijas vadovaujamosi šiais principais: geriausių vaiko interesų prioritetiškumo, konfidencialumo, teisingumo, bendradarbiavimo, socialinės partnerystės, dalyvavimo, kompleksiskumo.
4. Rekomendacijose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II skyrius

Reikalavimai mokykloms prieš pradedant teikti ugdymą

5. Mokykla, priėmusi mokinį, kuriam diagnozuotas autizmas:
 - 5.1. ne vėliau kaip 7 d. d. iki mokslo metų pradžios organizuoja Mokyklos vaiko gerovės komisijos posėdį. Jame dalyvauja mokinys, tėvai (globėjai, rūpintojai), esant poreikiui, pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos, kitų įstaigų, nustatančių įvairiapusius raidos sutrikimus, specialistai, su mokiniu dirbsiantys mokytojai bei pagalbos mokiniui specialistai. Mokyklos vaiko gerovės komisija, remdamasi pateiktais dokumentais iš sveikatos priežiūros įstaigos, pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos, dokumentais bei rekomendacijomis iš anksčiau lankytos švietimo įstaigos arba kitos lankytos švietimo pagalbos įstaigos, aptaria ugdymo organizavimo ypatumus, pagalbos poreikį mokiniui ir jo šeimai ir priima sprendimą dėl Individualaus pagalbos vaikui plano (toliau – Planas) sudarymo;
 - 5.2. parengia Planą, kuriame atsižvelgiama į individualius mokinio poreikius (gebėjimus bei sunkumus, sensorinius ir ugdymosi / mokymosi ypatumus, savarankiškumo bei socialinio elgesio įgūdžius), specialiosios pagalbos (mokytojo padėjėjo paslaugų) poreikį, tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius. Plane numato mokinio tolesnio mokymosi perspektyvą ir tolesnio elgesio pasiekimus, aptaria švietimo pagalbos teikimo formas ir būdus, elgesio prevencijos ir intervencijos būdus, socialinių įgūdžių ugdymo veiklas;
 - 5.3. paskiria Individualų pagalbos vaikui plano įgyvendinimą koordinuojantį asmenį, kuris kartu su mokiniu, jo tėvais (globėjais, rūpintojais) ir kitais specialistais numato siektinus tikslus, suplanuoja jų įgyvendinimo žingsnius, atsakomybes ir periodiškus susitikimus teikiamos pagalbos rezultatams aptarti;

5.4. skiria Mokyklos resursus efektyviam ugdymui teikti bei prireikus kreipiasi į Mokyklos savininką, savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją dėl papildomų resursų (pagalbos mokiniui specialistų etatų, specialiųjų mokymo priemonių ar kt.) skyrimo;

5.5. esant poreikiui, aptaria su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), koku būdu, laikantis asmens duomenų saugą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų, apie mokinio sutrikimą bus informuoti kiti Mokyklos mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai), mokyklos bendruomenė.

6. Pritaiko ugdymo(si) aplinką:

6.1. parengia pritaikytą mokiniui nuolatinę ugdymosi / mokymosi vietą, prireikus naudoja sienelės / širmas, skirtas dėmesiui koncentruoti ugdymo proceso metu, triukšmui mažinti;

6.2. įrengia kaip įmanoma labiau nuo triukšmo izoliuotą erdvę klasėje / grupėje ar už klasės/ grupės ribų, kurioje mokiniui būtų sudaromos galimybės pertraukai ugdomosios veiklos metu ar esant emocinio nestabilumo būklei.

7. Sudaro sąlygas mokiniui ir jo tėvams (globėjams, rūpintojams), prieš pradėdant lankyti Mokyklą, susipažinti su Mokyklos, klasės / grupės, pagalbinių patalpų ir kitų ugdymo ir laisvalaikio erdvių aplinka, mokytoja (-ais), mokytojo padėjėju bei pagalbos mokiniui specialistais.

8. Atsižvelgiant į individualius mokinio gebėjimus, specialiųjų ugdymosi poreikių lygi ir sensorinius ypatumus, mokinys gali būti ugdomas bendroje klasėje / grupėje, skiriant mokytojo padėjėją, arba specialiojoje klasėje / grupėje, skiriant mokytojo padėjėją, ir dalį ugdymo laiko vykdant ugdymą bendroje klasėje / grupėje. Bendrojo ugdymo klasėje / grupėje turi būti ne daugiau kaip 3 mokiniai, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių.

9. Mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, mokytojo padėjėjams, neformaliojo ugdymo mokytojams rekomenduojama sudaryti sąlygas įgyti papildomų kompetencijų ugdyti mokinius, kuriems diagnozuotas autizmas, kvalifikacijos tobulinimo renginių metu.

III skyrius

Individualaus pagalbos vaikui plano įgyvendinimas

10. Įgyvendindama Planą, Mokykla:

10.1. taiko vizualinio struktūravimo metodus ir priemones (struktūruoja erdves, veiklas, pamokas, užsiėmimus, pertraukas, užduotis, taiko vaizdinę dienotvarkę, pasirinkimų lenteles ir kt.) bei kitą vizualinę pagalbą (pvz., atgalinius laikmačius);

10.2. pritaiko ugdymo turinį, atsižvelgdama į individualius mokinio gebėjimus ir įvairiapusio raidos sutrikimo specifiką (mokymo medžiagą pateikia įvairiais būdais (vaizdiniu, garsiniu ir kt.), įtraukdama mokinį į veiklas atsižvelgia į jo pomėgius, naudoja vizualines užuominas ugdymo procese (pateikia galimas atsiskaitymo formas ir leidžia mokiniui iš jų pasirinkti atsiskaitymo formą ir pan.);

- 10.3. sudaro sąlygas ugdomosios veiklos metu daryti fizinio aktyvumo pertraukas, jų metu pagal galimybes panaudojant specialias priemones (minkštasuolius, balansavimo, supimosi priemones ir kt);
- 10.4. užtikrina, kad mokytojai ugdytų mokinių socialinius įgūdžius klasėje / grupėje pamokų ar veiklos metu, siedami tai su dalykų mokymu, bendradarbiaudami su švietimo pagalbos specialistais;
- 10.5. mokytojui (-ams), bendradarbiaujant su Mokyklos socialiniu pedagogu, numatyti visos klasės / grupės, kurioje mokosi mokinys, kuriam diagnozuotas autizmas, socialinių įgūdžių ugdymo formas ir būdus;
- 10.6. periodiškai (ne rečiau kaip kartą per mėnesį) arba užfiksavus mokinio pažangą, ar nustatčius, kad ugdymo procese pažanga nedaroma, peržiūri ir koreguoja Individualų pagalbos vaikui planą.
11. Mokykla formuodama tinkamą mokinių elgesį naudoja elgesio vertinimo priemones netinkamo elgesio priežastims nustatyti bei reikalingų įgūdžių ugdymo strategijoms parinkti. Visi probleminio elgesio atvejai ir taikytos priemonės fiksuojamos raštiškai Mokyklos nustatyta tvarka.
12. Sudaro sąlygas mokiniui dalyvauti neformaliojo vaikų švietimo veiklose kartu su kitais mokiniais, taikant reikiamas pagalbos priemones bei mokytojo padėjėjo pagalbą.

IV skyrius

Baigiamosios nuostatos

13. Mokykla, organizuodama mokinių, kuriems diagnozuotas autizmas, ugdymą, esant poreikiui, bendradarbiauja ir konsultuojasi su tėvų asociacijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, viešojo ir privataus sektoriaus įstaigomis, teikiančiomis pagalbą įvairiapusių ir kitų raidos sutrikimų turintiems vaikams.
14. Rekomendacijomis gali vadovautis neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos bei kiti švietimo teikėjai, priimančios mokinius, kuriems diagnozuotas autizmas.
15. Šios Rekomendacijos taikomos ugdant / mokant mokinius, turinčius įvairiapusių raidos sutrikimų.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-1367